

Warszawa, 1 grudnia 2005 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr hab. Andrzej ZOLL

RPO-511166-05-XI/GR

00-090 Warszawa Tel. centr. 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 827 64 53

Pan Krzysztof Michałkiewicz

Minister Pracy i Polityki
Społecznej

Uprzejmie informuję, że środowisko krakowskie zwróciło się do mnie o poparcie postulatów legislacyjnych, które zostały opracowane przez międzydyscyplinarny zespół specjalistów na podstawie doświadczeń i materiałów przedstawionych w kwietniu br. na wojewódzkim seminarium poświęconym pracy z rodziną i zagrożeniom w tworzeniu rodzinnych form opieki zastępczej (w załączeniu).

Postulaty te - przesłane do mnie w sierpniu - przekazane zostały do wstępnego zaopiniowania właściwemu departamentowi resortu, którym obecnie kieruje Pan Minister. Uwagi Zarządu Województwa Małopolskiego do stanowiska przedstawionego przez resort przedstawiam w załączeniu.

Zmodyfikowane po części postulaty przedstawione w tych uwagach zasługują na pełne poparcie, ponieważ:

- zabezpieczają prawa dziecka (pkt 2),
- mogą służyć zdynamizowaniu reformy systemu opieki nad dzieckiem, a więc realizują prawo dzieci do rodziny - pkt 1, pkt 11, pkt 13, pkt 15.)
- a nawet spełniają jednocześnie oba te cele (pkt 4).

Dla powodzenia reformy niezbędne jest też zapewnienie stabilnych, właściwych warunków osobom pełniącym funkcję rodzin zastępczych (pkt 9, pkt 10). Przepisy prawne powinny jednoznacznie określać większość tych warunków, gdyż mają one charakter standardów. Ponadto zarządcy lokalnych systemów opieki i tak zwrócą się o ich ustalenie, choćby w formie zaleceń resortu, co - również z uwagi na konstytucyjny system źródeł prawa - nie jest rozwiązaniem właściwym. Uznaniu samorządów terytorialnych mogą być pozostawione jedynie takie „parametry”, które w szczególny sposób

odzwierciedlają specyfikę środowiska (można rozważyć na przykład, czy na liczbę dzieci w „niespecjalistycznej” rodzinie zastępczej powinna mieć wpływ tzw. „dzietność” w regionie).

Inne postulaty zostały zaakceptowane - jak rozumiem z odpowiedzi Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej (w załączeniu) - i „roboczo” przyjęte do dalszych prac nad przepisami pomocowymi (pkt 3, pkt 5, punkty 6, 7 i 8).

Dodatkowo chciałbym zwrócić uwagę Pana Ministra na pkt 2 „Uwag”, który satysfakcjonuje mnie szczególnie. Wynika z niego, że środowisko pracowników socjalnych - praktyków chce zajmować się grupą dzieci trudnych, problemowych, o których miejsce wielokrotnie się upominałem, a które „wypychane” są z placówek pomocowych i oświatowych do szpitali psychiatrycznych i domów pomocy społecznej. Przypadki takie znane są zarówno ze skarg przysyłanych do mnie, jak i z prasy (pierwszy numer „Nowego Dnia”). Wyniki wizyt moich pracowników przedstawione w nr 51 Biuletynu RPO „Przestrzeganie praw dzieci wymagających leczenia i rehabilitacji” (w załączeniu) wskazują, że nie są to przypadki sporadyczne.

Szeroko rozumiana profilaktyka musi mieścić się w zadaniach pomocy społecznej i praktycy pracujący w środowisku otwartym to rozumieją. W moim odczuciu nieporozumieniem było przeprowadzenie w d. ustawie o pomocy społecznej zmiany, która dzieci niedostosowane społecznie wyprowadziła z placówek podległych resortowi wprost na ulicę. Na ulicę, bo wobec oporu resortu oświaty i słabo prowadzonego sądowego postępowania wykonawczego znaczna grupa tych dzieci nie miała zabezpieczonych miejsc w placówkach oświatowych. Nadzór sądowy nie był jeszcze orzeczony lub był fikcją, a programów lokalnych prowadzonych przez organizacje obywatelskie było niewiele.

Korespondencję w tej sprawie prowadziłem bezskutecznie z Poprzedniczką Pana Ministra i innymi właściwymi Ministrami (wystąpienie z dnia 1 czerwca 2005 r. - RPO-434183-XI/03).

Sytuacja ta nie ulega zmianie, co stoi w rażącej sprzeczności z gwarancją zawartą w art. 72 ust. 1 Konstytucji RP i stawia pod znakiem zapytania wiarygodność organów władzy publicznej, jako gwarantów ochrony dzieci przed demoralizacją (art. 72 ust. 1 zd.2). Łamane są też zobowiązania Polski, jako Państwa- Strony Konwencji o prawach dziecka (Dz.U. z 1991 r. Nr 109, poz. 526).

Praca z dzieckiem niedostosowanym lub zagrożonym niedostosowaniem w jego środowisku jest szczególnie trudna, wymaga wiedzy, pasji i zaangażowania. Pracownicy socjalni powinni być w tym zakresie wspierani, a nawet zastępowani przez społeczników dysponujących

niezbędnymi umiejętnościami i mogących działać niesztampowo (sprawę wspomaganą tzw. lokalnych programów sygnalizowałem wcześniej - wystąpienie z dnia 30 lipca 2004 r. - RPO-479916-XI/04). Raporty analizujące sytuację młodego pokolenia wskazują, że jest to ostatnia chwila dla zorganizowania takiego ruchu społecznego przy wsparciu resortu.

Na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) uprzejmię proszę Pana Ministra o stanowisko w sprawie.

Załącznik 4

/-/